

BONK®

**Likabehandlingsplan och
plan mot kränkande behandling
för föräldrakooperativa förskolan BONK**

Reviderad 2016-01-26

Bakgrund och syfte

Den 1 januari 2009 ersattes Barn- och elevskyddslagen från 2006 av två lagar som skyddar barn och elever från kränkningar, trakasserier och diskriminering. Den ena är diskrimineringslagen som samlar innehållet från flera olika lagar om diskriminering i en enda lag. Den andra är skollagens kapitel 6 som innehåller regler som avser kränkande behandling. Utifrån denna lagstiftning skall två planer upprättas: likabehandlingsplan med tillsynsmyndighet Diskrimineringsombudsmannen (DO) och plan mot kränkande behandling med tillsynsmyndighet Skolinspektionen – Barn- och elevombudet (BEO).

”Av diskrimineringslagen framgår att verksamheten ska upprätta en likabehandlingsplan medan det i skollagen framgår att verksamheten ska upprätta en årlig plan mot kränkande behandling. För att få en tydlighet och ett helhetstänkande i planarbetet kan dessa med fördel skrivas ihop i en och samma plan.” (Skolverket, Arbete mot diskriminering och kränkande behandling, s 41)

Syftet med likabehandlingsplanen är att främja likabehandlingsarbetet samt förebygga och åtgärda kränkande behandling på förskolan.

Definition

Skollagen och läroplanerna använder begreppet kränkande behandling som ett samlingsbegrepp för olika former av handlingar. Kränkningar kan utföras av en eller flera personer och riktas mot en eller flera. En kränkning kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematiska och återkommande. Den som uppger att han eller hon blivit kränkt måste alltid bli tagen på allvar, och den vuxne ska förhålla sig okritisk till den kränktes berättelse.

Kränkningar kan vara fysiska, verbala, psykosociala samt diskriminerande utifrån kön, etnisk tillhörighet, religion och trosuppfattning, sexuell läggning och funktionshinder. Diskrimineringen kan vara både direkt och indirekt. Även mobbing, vilket innebär att den utsatte befinner sig i underläge utgör en kränkning; ojämlikhet i makt skiljer mobbing från övriga meningsskiljaktigheter eller konflikter.

”Människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan könen samt solidaritet med svaga och utsatta är värden som förskolan ska hålla levande i arbetet med barnen.” (Lpfö 98 reviderad 2010, s 4)

”Förskolan ska sträva efter att varje barn utvecklar förståelse för att alla människor har lika värde oberoende av social bakgrund och oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionsnedsättning.” (Lpfö 98 reviderad 2010, s 8)

Förskolans vision och mål

Förskolan BONK arbetar målinriktat för att främja barnens rättigheter och möjligheter att utvecklas efter sina egna förutsättningar. Grundstenarna i detta arbete är trygghet, respekt och ansvar. Ofta kan kränkande handlingar vara svåra att upptäcka. Den som är utsatt eller kränkt berättar inte alltid vad den är utsatt eller har utsatts för. För att nå framgång i arbetet mot diskriminering och kränkande behandling har förskolan upprättat en likabehandlingsplan i syfte att tydliggöra förskolans arbete med dessa frågor.

Vi vill att förskolan BONK ska vara en plats för barn och vuxna där alla känner sig trygga och där ingen ska bli utsatt för diskriminering eller annan kränkande behandling.

Målet är att alla barn ska känna sig trygga och visa respekt och omtanke mot varandra. Ingen ska behöva känna sig utanför eller kränkt på något sätt. Föräldrarna ska känna tillit och förtroende när de lämnar sina barn på förskolan.

Vi anser att alla barn har samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter i förskolan, oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder.

Vi arbetar långsiktigt och aktivt för att förebygga diskriminering eller annan kränkande behandling. Personalen och föräldrarna har deltagit i utformandet av likabehandlingsplanen och den är känd av alla på förskolan. Den finns tillgänglig för alla på förskolans hemsida samt i en pärm på kontoret.

Utvärdering av föregående års insatser

Tidigare likabehandlingsplan reviderades 2015-02-03, vilken utvärderas nedan.

Vi valde som mål för vårterminen 2015 att strukturera upp vistelsen på gården och övrig gemensam tid, för att kunna erbjuda barnen en trygg miljö som samtidigt utmanar och lockar till lek och aktivitet (se *Lpfö 98 reviderad 2010*). Vi ville även upprätthålla tryggheten för barn, personal och föräldrar på BONK, liksom tidigare år. Detta har vi gjort genom att få en ombyggnation av gården genomförd, delgett varandra inom personalgruppen tankar och idéer hur vi kan jobba på gården, strukturerat upp den fysiska miljön genom att erbjuda lättare sorterings- och städmöjligheter för barnen, samt kontinuerligt fört diskussioner i arbetslaget kring vårt förhållningssätt och de naturliga gruppkonstellationer som uppstått bland barnen.

Personalen fortsätter med att ta emot och säga hejdå till barnen på ett tydligt och varmt sätt, uppmärksamma och respektera alla barn och att vid behov delta i konfliktlösningar samt i diskussioner om hur man bör vara mot varandra. Vi tycker att alla våra förebyggande och aktiva åtgärder mot kränkande behandling är bra och väljer att ha kvar dem.

Förebyggande och aktiva åtgärder mot kränkande behandling

Det förebyggande arbetet är långsiktigt och omfattar såväl enskilda individer som gruppen samt varierar beroende på barnens ålder.

Det grundläggande med vår verksamhet är dess småskalighet, dvs. små barngrupper, vilket gör att barnen känner sig trygga med varandra.

Vi tror att vi uppnår trygghet, som vi ser som en förebyggande åtgärd, genom att:

- Vi har tydliga och varma mottaganden och tydliga och varma avsked.
- Vi möter varje barn med respekt. Barnet ska i olika sammanhang känna att vi lyssnar och svarar, att vi kommunicerar med varandra på lika villkor och efter förmåga. Dels när vuxna och barn talar med varandra och när barn sinsemellan talar med varandra, samt när vuxna talar med varandra. I grupsituationer tränar vi på att lyssna på varandra och att kommunicera på ett sådant vis att alla får lika stor plats, och att det vi alla säger är lika viktigt. Detta gör vi bl a genom att ställa följdfrågor och visa intresse för det som sägs samt vid behov påminna barnen om att lyssna på den som fått ordet.
- Vi uppmärksammar varje dag de barn som är på förskolan och de som av någon anledning inte är där.
- Vi har en tydlig ordning och struktur på vår verksamhet och tänker på hur vi möblerar och vad de olika rummen bjuder in till. Detta för att barn och vuxna ska känna sig trygga i vad som händer här på BONK. Tillvaron ska vara förutsägbar.
- Vi observerar uttryck för otrygghet i gruppen och försöker åtgärda problem och lösa konflikter på ett tidigt stadium.

Vi vill också att alla barn ska ha inflytande över vår verksamhet, vilket vi gör genom att vi lyssnar på vad barnen har för intressen, kunskaper och behov när vi planerar våra aktiviteter. Alla ska känna sig som en betydelsefull medlem i gruppen.

Det förebyggande arbetet handlar till stor del om att barnen ska få ökat självförtroende och självkänsla, få förmåga att hantera sina känslor, utveckla sin förmåga till empati och omtanke om andra, liksom förmåga att känna öppenhet och respekt för skillnader i människors uppfattning och levnadssätt, samt öka sin sociala kompetens. Genom dessa egenskaper förebyggs diskriminering.

Vi har dagliga samtalsstunder med barnen om hur man ska vara mot varandra, hur det känns att vara ledsen och hur det känns att vara glad. Vi talar tydligt om vad man får och inte får göra. Ofta diskuteras saker eller händelser som redan inträffat, men samtal sker även i förebyggande syfte.

Vi vill framförallt att barnen ska ha roligt på BONK och få känna lust och gemenskap och dela glädje med andra barn och vuxna, alltså skapa vi-känsla. Vidare arbetar vi med gemensamma aktiviteter såsom temaarbete och sångsamlingar. Vi delar även upp barnen i mindre grupper och barnen lär på så sätt känna varandra bättre och kommer varandra närmare. Detta skapar en trygghet hos dem och gruppen kan växa fram. Personalen får samtidigt bättre översikt över gruppen och kan därigenom stötta barnen i deras lek och i relationer med varandra.

Vi tycker att den fria leken är viktig. Barnen får där den stora övningsmöjligheten vad gäller samspel, turtagning, empati och kreativitet. Genom leken bygger de sina relationer. De får också lära sig själva eller med en vuxens hjälp hur man hanterar konflikter.

Det är viktigt att vi vuxna är goda förebilder för barnen i allt vi gör och säger. Genom att personalen uppvisar olika sätt att vara och tänka ger vi barnen en god möjlighet att utveckla och stärka sin personlighet. Personalen för fortlöpande diskussioner om det vuxna förhållningssättet gentemot barnen, samt hur vi på bästa sätt ska utföra det pedagogiska arbetet, så att det främjar alla barns känsla av likvärdighet. Det är viktigt att personalen har en medvetenhet och kunskap om våra könsroller och dess påverkan på vårt sätt att arbeta med barnen, så att traditionella förlegade och odemokratiska könsroller inte får fortsätta att råda.

Barn som behöver mer hjälp och stöd i sin utveckling än andra ska garanteras detta och om resurs/stöd behövs ansöker förskolan om verksamhetsstöd via stödenheten.

Personalen ska känna sig trygg och vilja vända sig till förskolechefen eller personalansvarig för stöd om så behövs. Föräldrarna ska uppleva att personalen lyssnar till dem och tar deras frågor på allvar när det gäller deras barn. Detta uppnår vi genom att förskolechefen och övrig personal uppmanar och bjuder in till diskussion, både sinsemellan och mellan föräldrar och personal.

Vi har kontinuerliga utvecklingssamtal med föräldrar, samt föräldramöten och föreningsmöten.

Åtgärder som ska påbörjas eller genomföras under året

Under våren 2016 ingår i våra mål att arbeta för att hjälpa varje barn att fungera enskilt och i grupp samt utveckla sin förmåga att lyssna, reflektera och ge uttryck för egna uppfattningar och försöka förstå andras perspektiv. Vi tycker att detta mål väl sammanfaller med arbetet i likabehandlingsplanen, då vi ser att dessa förmågor ligger till grund för att inte ägna sig åt kränkande beteenden.

För att nå våra mål – våra åtgärder mot kränkande behandling, planerar vi att arbeta både i små och stora barngrupper. Vi planerar att dela barnen i mindre grupper utifrån intressen, ålder, mognad och behov, vid olika tillfällen. På så vis tror vi att barnen lär av varandra och får en chans att utveckla sin empatiska förmåga. Vår ambition är att både i förebyggande

syfte och redan när någon konflikt uppstått, samtala med barnen om det inträffade. Där kan vi väva in att barnen får träna på att lyssna, reflektera, ge uttryck för egna uppfattningar och försöka förstå andras perspektiv, just som vår målsättning är.

Att upptäcka, anmäla och utreda diskriminering och kränkande behandling

Vid upptäckt av någon kränkande behandling ska det tas upp direkt med berörd personal, förskolechef och/eller styrelsen.

Handlingsplan för omedelbara insatser vid kränkande behandling

Akut åtgärd vid kränkande behandling:

- Stöd det utsatta barnet.
- Se till att barnet har tillgång till en trygg zon.
- Ta reda på vad som hänt.
- Lyssna aktivt och empatiskt.
- Undvik motbeskyllningar.
- Det är alltid den kränktes rätt att definiera kränkning.
- Den som kränkt kanske inte har menat illa, eller förstått vad den utsatt den kränkte för, men den som upplever sig kränkt har alltid rätt till sin upplevelse.

Handlingsplan när någon form av kränkande behandling upptäcks

När det gäller kränkning mellan barn på förskolan är det viktigt att:

1. Personal som arbetar i barngruppen uppmärksammar och pratar med barnen om vad som hänt.
2. Personal kontaktar berörda föräldrar och förskolechefen. Punkt 1 och 2 måste ske samma dag eller på annat sätt snarast möjligt. Detta för att föräldrar och barn ska ha en möjlighet att samtala hemma om vad som skett. Namn på berörda barn lämnas inte ut till andra berörda familjer såvida respektive familj inte gett sitt tillåtande. En fördel med att prata öppet om barnens namn är att det är lättare för barnen att förstå och relatera till händelserna i samtal med de egna föräldrarna hemma.
3. Åtgärder beslutas gemensamt bland personalen och förskolechefen samt dokumenteras av förskolechefen.
4. Berörda föräldrar informeras om åtgärderna av närmaste personal eller förskolechefen.
5. Uppföljning sker i personalgruppen samt med berörda föräldrar inom en vecka. Ansvarig är den personal som fört det inledande samtalet.

6. Uppföljningssamtal sker med berörda barn efter en tid, ca två veckor, då personalen bedömer att det är möjligt och gynnsamt för barnen. Samtalet hålls av samma personal som hållit det inledande samtalet.
7. Utvärdering med personal och föräldrar sker efter en tid.
8. Om kränkningar inte upphör skall förskolechefen ta beslut om ytterligare åtgärder. Möte med förskolechefen, personal och berörda föräldrar ska hållas.

Det är angeläget att förskolan även är uppmärksam på vuxnas kränkningar mot barn genom att:

1. Förskolechefen ska informeras och samla information om händelsen. Personalansvarig förälder informeras.
2. Förskolechefen ska genomföra enskilda samtal med de inblandade. Vid behov kan förskolechefen vända sig vidare till personalansvarig och ordförande.
3. Berörda föräldrar kontaktas av förskolechefen/styrelsen.
4. Uppföljning ska ske inom en vecka.
5. Förskolechefen ska dokumentera.

Kränkning mellan vuxna:

1. Förskolechefen ansvarar och agerar utifrån arbetsmiljölagen.
2. Information www.arbetsmiljoverket.se

Vad kan man göra hemma?

Prata med och lyssna på ditt barn om hur det har det med kamraterna. Fråga aktivt. Var observant! Om du misstänker att något inte är som det ska vara eller om ditt barn betar sig annorlunda mot tidigare och du känner dig orolig, kontakta genast personalen eller förskolechefen. Kontakten mellan hem och förskola är oerhört viktig. En öppen dialog kan ha en avgörande betydelse.

Vad gör du om du upptäcker att ditt barn kränker andra?

Kontakta personal eller förskolechefen på förskolan. Det är oerhört viktigt att beteendet bryts direkt. Att kränka någon innebär, om det inte stoppas, att barnet lär sig att man har rätt att bära sig illa åt mot andra. Prata om gott kamratskap och positivt ledarskap. Uppmuntra positiva sidor och undvik att ge skuld känslor. Utifrån de aktuella händelser som tas upp bestämmer personalgruppen hur vi ska gå vidare och vilka åtgärder som ska sättas in.

Ansvarsfördelning

Förskolechef och styrelsen

Förskolechef och styrelsen har det yttersta ansvaret för att likabehandlingsplanen upprättas, efterlevs samt årligen utvärderas och revideras. De ansvarar också för att personalen kontinuerligt utbildas för att aktivt kunna arbeta mot kränkande behandling samt ansvarar för att vikarier och andra som rör sig på förskolan får ta del av hur vi på BONK tänker kring likabehandling.

Personalen

Alla som arbetar i förskolan är skyldiga att främja likabehandling och att förebygga och motverka diskriminering och kränkning. Alla är också skyldiga att så fort som möjligt utreda sådana handlingar, samt kontakta förskolechefen/styrelsen.

Föräldrarna

Om förskola och hem tar klart avstånd från kränkande behandling får detta en positiv påverkan på barnen. Alla vuxna tar ansvar för att hålla god uppsikt inom och utanför förskolan.

Dokumentation och information

Skriftlig dokumentation av hela händelseförloppet ska ske på särskilda blanketter (se nedan), som arkiveras på förskolan.

I samband med att förskolan tar emot ett nytt barn ska den nya familjen informeras av förskolechefen om förskolans likabehandlingsplan.

Uppföljning och utvärdering

Uppföljning och utvärdering av likabehandlingsplanen ska göras och en revidering av planen ska ske senast januari 2017.

Plan mot kränkande behandling ska upprättas årligen och gälla det kommande läsåret. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under året. Planen ska upprättas senast januari 2017.

Sammanfattningar med synpunkter och förslag på förändringar i planens innehåll kommer att samlas in från personal, förskolechef och föräldrar. Eventuella förändringar i planen genomförs vid utvärderingstillfället. Därefter får alla grupper åter möjlighet att läsa och ha åsikter om den nya reviderade likabehandlingsplanen innan den blir gällande.

Ansvariga är förskolans personal och förskolans styrelse under ledning av förskolechefen.

Underskrifter:

Plats och datum

(Förskolechef)

(Representant från styrelsen, ordförande)

(Personal)

(Personal)

(Personal)

Anmälan (beskrivning av kränkningen)

I enlighet med lag (2006:67) om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn.

Anmälarens namn

Datum

Inblandade barn

Ansvarig för uppföljande av anmälan:

Namn

Befattning

Åtgärd

Vad ska göras för att förhindra fortsatt kränkande behandling?

Uppföljning

Har åtgärderna vidtagits?

Utvärdering

Resultat? Krävs nya åtgärder?

Hit kan förskolor och andra vända sig för att få mer information

Barn- och elevombudet Skolverket

106 20 Stockholm
Besöksadress Alströmergatan 12
Tel 08 - 527 332 00
E-post
skolverket@skolverket.se
www.skolverket.se

Jämställdhetsombudsmannen, JämO

Box 3397
103 68 Stockholm
Tel 08-440 10 60
E-post
info@jamombud.se
www.jamombud.se

Ombudsmannen mot etnisk diskriminering, DO

Box 3045
103 64 Stockholm
Tel 08-508 887 00
E-post
do@do.se
www.do.se

Handikappombudsmannen, HO

Box 49132
100 29 Stockholm
Tel 08-20 17 70
Texttelefon 08-406 65 59
E-post
info@ho.se
www.ho.se

Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning, HomO

Box 3327
103 66 Stockholm
Tel 08-508 887 80
E-post
homo@homo.se
www.homo.se